

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИFINANCIAL MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES
IN A DIGITAL ECONOMY

УДК 338

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct60-9>**Андрющенко І.Є.**

д.е.н.,

професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Національний університет
«Запорізька політехніка»**Григоренко Н.В.**

магістрант

Національний університет
«Запорізька політехніка»**Andryushchenko Iryna**

National University

"Zaporizhzhya Polytechnic"

Nryhorenko Nataliia

National University

"Zaporizhzhya Polytechnic"

У статті розглянуто розвиток цифрової економіки; перспективи, які вона може надати Україні; вплив її розвитку на стан економіки та інших галузей нашої країни; вплив цифровізації на управління підприємствами; необхідність зміни щодо покращення та переходу до нового економічного етапу. Розкрито поняття цифровізації та її принципи; сценарії розвитку та те, як кожний з них може розвинути або, навпаки, відкинути назад розвиток цифрової економіки в Україні; необхідність цифрових інфраструктур, їх поняття, те, як вони існують. Щодо управління фінансами підприємств розглянуто групи методів управління; те, які виробничі та господарські процеси трансформуються. Також виявлено необхідність трансформації підприємств, які давно на ринку, для їх конкурентоспроможності з новими цифровими підприємствами. Виявлено потребу дослідження цієї теми. Розглянуто особливості нового періоду розвитку економіки.

Ключові слова: цифрова економіка, управління фінансами, цифровізація, трансформація, промислові підприємства.

В статті розглянуто розвиток цифрової економіки; перспективи, які вона може надати Україні; вплив її розвитку на стан економіки та інших галузей нашої країни; вплив цифровізації на управління підприємствами; необхідність зміни щодо покращення та переходу до нового економічного етапу. Розкрито поняття цифровізації та її принципи; сценарії розвитку та те, як кожний з них може розвинути або, навпаки, відкинути назад розвиток цифрової економіки в Україні; необхідність цифрових інфраструктур, їх поняття, те, як вони існують. Щодо управління фінансами підприємств розглянуто групи методів управління; те, які виробничі та господарські процеси трансформуються. Також виявлено необхідність трансформації підприємств, які давно на ринку, для їх конкурентоспроможності з новими цифровими підприємствами. Виявлено потребу дослідження цієї теми. Розглянуто особливості нового періоду розвитку економіки.

может предоставить Украине; влияние ее развития на состояние экономики и других отраслей нашей страны; влияние цифровизации на управление предприятиями; необходимость изменения по улучшению и переходу к новому экономическому этапу. Раскрыто понятие цифровизации и ее принципы; сценарии развития и то, как каждый из них может развить или, наоборот, отбросит назад развитие цифровой экономики в Украине; необходимость цифровых инфраструктур, их понятие, то, как они существуют. Касательно управления финансами предприятий рассмотрены группы методов управления, то, какие производственные и хозяйственные процессы трансформируются. Также выявлена необходимость трансформации предприятий, которые давно на рынке, для их конкурентоспособности с новыми цифровыми предприятиями. Выявлена потребность исследования этой темы. Рассмотрены особенности нового периода развития экономики.

Ключевые слова: цифровая экономика, управление финансами, цифровизация, трансформация, промышленные предприятия.

The article considers the development of the digital economy. Prospects it can provide to Ukraine; how will development affect the state of the economy and other sectors of our country; the impact of digitalization on enterprise management. Also, the need for change to improve and move to a new economic stage was considered. The concept of digitalization and its principles are revealed; development scenarios, and how each of them can develop or, conversely, reverse the development of the digital economy in Ukraine. Today, there are two scenarios for the development of the digital economy, such as: forced (target) and evolutionary (inertial). The need for digital infrastructures, what they exist and their concepts. Digital infrastructures are divided into service (soft) and support (hard). Service (soft) include – identification and trust infrastructure; open data; public services; interoperability; commerce and business; transactional processing; life support; geoinformation (binding of digital data to spatial objects); industrial digital infrastructures. Supporting (solid) infrastructure includes: fixed (broadband Internet access infrastructure: backbone, distribution and local networks, traffic exchange points); mobile; radio infrastructure for Internet of Things projects; radio infrastructure; satellite communication infrastructure; computing infrastructure; cybersecurity infrastructure. Regarding enterprise financial management, groups of management methods were considered. Methods of managing the financial resources of the enterprise are divided into two groups. The traditional two points are the increase in loan capital and the increase in equity. The progressive is characterized by three points, namely, an increase in equity, optimization of asset structure and increase in loan capital; what production and economic processes are being transformed. The need to transform long-established businesses to compete with new digital businesses was also identified. The need for research of this topic is revealed. Features of the new period of economic development are considered.

Key words: digital economy, financial management, digitalization, transformation, industrial enterprises.

Постановка проблеми. В сучасних реаліях спостерігається швидкий розвиток цифрової економіки. В період розвитку цифровізації збільшуються обсяг і швидкість отримання інформації, з'являються нові продукти, внаслідок чого формуються нові потреби. Завдяки цифровізації збільшується можливість виходу на світовий ринок, оскільки цифровізація стимулює економічне зростання шляхом продуктивності, ефективності та конкурентоздатності. З огляду на вищезазначене з'являється потреба дослідження модернізованих

принципів та методів управління фінансами промислових підприємств. Все викладене є актуальним завданням для дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням розвитку встановлення цифрової економіки займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як І. Ансофф, Р. Акофф, П. Друкер, П. Дойль, А. Томпсон, Е. Тоффлер, К. Шваб, В. Айзексон, С. Бранд, Б. Гейтс, Дж. фон Нейман, С. Хантінгтон, І. Зеліско, С. Коляденко, І. Карчева, Н. Краус, С. Веретюк, Л. Лямін, І. Малик, П. Стецюк,

В. Гройсман, О. Москаленко, Т. Єфименко. Незважаючи на численні наукові дослідження, ця тема є досить об'ємною та має широке поле для вивчення. Досі залишаються проблеми щодо виявлення впливу цифровізації на управління фінансами промислових підприємств, виявлення нових модернізованих принципів та методів управління підприємствами, нових сценаріїв розвитку з огляду на сучасні трансформації.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд впливу цифрової економіки на управління фінансами та управління підприємством загалом, а також розгляд перспектив розвитку та проблем, що постають перед цифровізацією сьогодні.

Виклад основного матеріалу дослідження. З появою цілої низки новітніх технологій розпочався новий період розвитку економіки, а кожний новий період розвитку характеризується своїми особливостями.

Термін «цифрова економіка» («Digital Economy») (інколи «електронна економіка») з'явився у 1995 р. одночасно у канадського професора менеджменту Д. Топскотта з Університету Торонто (його праця оприлюднена у 1997 р.) та американського інформатика Н. Негропonte і швидко набув поширення, витіснивши на периферію економічної науки поняття «New Economy», «Web Economy», «Internet Economy», «Network Economy» і надавши цьому терміну більш конкретного змісту.

Отже, цифрова економіка – це економіка, що базується на цифрових комп'ютерних технологіях та інформаційно-комунікативних технологіях, але, на відміну від інформатизації, цифрова трансформація не обмежується впровадженням інформаційних технологій, а докорінно перетворює сфери й бізнес-процеси на базі Інтернету та нових цифрових технологій.

Цифрова економіка істотно змінює традиційні бізнес-процеси. За досягнення найбільш складних рівнів цифровізації в економіці відбувається кардинальна трансформація виробничих відносин учасників, результатом якої є об'єднання виробництва й послуг у єдину цифрову систему, в якій усі елементи економічної системи присутні одночасно у вигляді фізичних об'єктів, продуктів і процесів, а також їх цифрових копій (математичних моделей); усі фізичні об'єкти, продукти й процеси за рахунок наявності цифрової копії та елементу «підключеності» стають частиною інтегрованої ІТ-системи; через наявність цифрових копій (математичних моделей), будучи частиною єдиної системи, всі елементи економічної системи безперервно взаємодіють у режимі, близькому до реального часу, моделюють реальні процеси й прогнозовані стани, забезпечують постійну оптимізацію всієї системи.

Основними сегментами цифрової економіки є такі:

– сектор інформаційно-комунікаційних технологій, інфраструктура електронного бізнесу (мережі, софтвер, комп'ютери тощо);

– цифрове виробництво та електронний бізнес, зокрема промисловість, тобто процеси організації бізнесу з використанням комп'ютерних мереж;

– електронна торгівля, тобто роздрібні інтернет-продажі товарів [3].

В епоху ринкової економіки і за часів Сміта мало сенс розраховувати точку беззбитковості і оптимальні розміри фірм та компаній, для цифрової економіки це не важливо, адже компанія може бути дуже маленькою, при цьому успішно розвиватися. Поява «Netflix», «Amazon», «Uber», «Apple» та «Google» знищила цілу низку індустрій та відкрила нові ринки. Так, усі ми знаємо приклад компанії «Uber», яка не є власником усіх машин, що надають сервіс, навіть не має ліцензії на послуги таксі, проте ми бачимо результат. Власник може бути одночасно і керівником, і виконавцем усіх етапів роботи компанії. Головною цінністю цифрової економіки є клієнт, який стає головним у процесі економічної діяльності, тому що без нього немає сенсу в ній самій. Клієнт вибирає товар, покладаючись на поради, особистий досвід і рекламу, продавець не має можливості особисто контактувати з покупцем. При цьому реклама все ж таки має свою вагу, тільки це вже інтернет-реклама, інтернет-мода, інтернет-друзі, інтернет-захоплення тощо [4, с. 175; 5; 6, с. 683].

З появою цілої низки новітніх технологій почався новий період розвитку економіки, а кожний новий період розвитку характеризується своїми особливостями. Далі розглянемо сценарії розвитку цифрової економіки саме України.

Сьогодні існують два сценарії розвитку цифрової економіки, які залежать від швидкості й необхідності здійснення глибоких змін та оцінювання критичності у традиційній економіці, а саме форсований (цільовий) та еволюційний (інерційний).

В перспективі еволюційного (інерційного) сценарію економіка зростатиме 10–12 років у середньому на 2,8% за рік, це буде набагато нижче за темпи зростання світової економіки, тому цей сценарій неефективний, вибравши його, українська економіка зіштовхнеться з такими проблемами, як трудова міграція та «відтік мізків», продукція не зможе конкурувати на зовнішніх ринках, економіка залишиться неефективною.

Водночас форсований цільовий сценарій дає змогу українській економіці перейти до цифрової за 3–5 років. За реалізацією цього сценарію до 2030 р. можна досягти створення найпривабливіших регіонів для розвитку потенціалу людей, досягти лідерства в галузі нових технологій та інновацій. Найкраще для держави вибрати цільовий сценарій розвитку цифрової економіки,

оскільки його головною мотивацією є вміння цифрових технологій швидко збільшувати продуктивність та ефективність бізнесу й економіки загалом.

Сьогодні експерти оцінили частку цифрової економіки у ВВП найбільших країн світу, яка у 2030 р. досягне 50–60%. Якщо в Україні буде реалізовано форсований сценарій розвитку цифрової економіки, цей показник зможе перевищити 65%.

Для швидкого та ефективного розвитку цифрової економіки необхідні цифрові інфраструктури, які є її основою.

Цифрові інфраструктури – це комплекс технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості електронної взаємодії, обміну даними, сигналами тощо.

Вони поділяються на м'які (сервісні) та тверді (опорні) інфраструктури.

До сервісної (м'якої) інфраструктури належать інфраструктури ідентифікації та довіри; відкритих даних; державних послуг; інтероперабельності; комерції та бізнесу; транзакційно-процесингова інфраструктура; інфраструктура життєзабезпечення; геоінформаційна інфраструктура (прив'язки цифрових даних до просторових об'єктів); промислові цифрові інфраструктури.

До опорної (твердої) інфраструктури належать фіксована (інфраструктура широкопasmового доступу до Інтернету, а саме магістральні, дистрибуційні та локальні мережі, точки обміну трафіком); мобільна (3G, 4G, 5G); радіоінфраструктура для проєктів Інтернету речей (сенсори, датчики тощо); радіоінфраструктура (насамперед Wi-Fi на рівні міст, селищ, різних закладів туристичних об'єктів); інфраструктура супутникового зв'язку; обчислювальна інфраструктура (так звана хмарна, або віртуалізована, інфраструктура); інфраструктура кібербезпеки [8].

Ще однією особливістю розвитку цифрової економіки є наявність принципів цифровізації. Існує 8 принципів, дотримання яких є визначальним елементом для створення та реалізації переваг, які надають цифрові технології, а також використання цих переваг.

1) Принцип забезпечення кожному громадянину рівного доступу до інформації послуг та знань, які надаються на основі цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій.

2) Принцип, спрямований на створення переваг у повсякденних сферах життя. Він передбачає підвищення якості надання послуг з отримання освіти, охорони здоров'я, створення нових робочих місць, розвитку підприємства, сільського господарства тощо.

3) Принцип підвищення ефективності конкурентоздатності та продуктивності завдяки використанню цифрових технологій. Цей принцип передбачає досягнення цифрової трансформації

в галузі економіки, набуття нових конкурентних якостей та властивостей.

4) Принципи розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації. Створення українського контенту відповідно до національних потреб сприяє соціальному, культурному та економічному розвитку.

5) Принцип співробітництва. Цифровізація повинна орієнтуватись на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво задля інтеграції України до ЄС, виходу на міжнародні ринки.

6) Принцип стандартизації та її успішної реалізації. Побудова лише на українських стандартах цифрових систем, платформ та інфраструктур, які мають бути використані громадянами, бізнесом та державою для участі, конкуренції та успіху у глобальній економіці та на відкритих ринках, неприпустима. Винятком можуть бути відповідні програми у сфері оборони та безпеки, в яких застосовуються інші стандарти (національні, міждержавні).

7) Принцип довіри й безпеки (інформаційна безпека, кібербезпека, захист персональних даних, недоторканність особистого життя та прав користувачів цифрових технологій, зміцнення та захист довіри у кіберпросторі є, зокрема, передумовами одночасного цифрового розвитку та відповідного запобігання супутнім ризикам, їх усунення та управління ними).

8) Принцип комплексного державного управління. Інформаційна безпека, кібербезпека, захист персональних даних, недоторканність особистого життя та прав користувачів цифрових технологій, зміцнення та захист довіри у кіберпросторі є, зокрема, передумовами одночасного цифрового розвитку та відповідного запобігання супутнім ризикам, їх усунення та управління ними [8].

Виходячи з цього, можемо спостерігати, що в нашій країні розвиток цифрової економіки перебуває лише на початку свого шляху, тоді як закордонні країни все краще розвивають та застосовують її на практиці в різних сферах. Отже, перейдемо до впливу цифрової економіки на управління фінансами та підприємством загалом.

З вищевикладеного можна побачити, що в період трансформації економіки виникає необхідність максимально ефективного управління фінансовими ресурсами, яке прямо залежить від обґрунтованості застосовуваних методів управління. При цьому розвиток фінансового управління зумовлює необхідність розширення переліку методів управління, які можна застосовувати на практиці з урахуванням особливостей управління фінансовими ресурсами в умовах сьогодення. Методи управління фінансовими ресурсами підприємства поділяються на дві групи.

Для традиційного управління характерні два пункти, такі як збільшення позичкового капіталу

(шляхом одержання фінансової допомоги на поворотній основі) та збільшення власного капіталу (шляхом одержання податкових пільг; одержання фінансової допомоги на безповоротній основі).

Для прогресивного управління характерні три пункти, такі як збільшення власного капіталу (шляхом розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках; розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства), оптимізація структури активів (шляхом одержання основних засобів у лізинг; дисконтування дебіторської заборгованості; застосування товаророзпорядчих цінних паперів) та збільшення позичкового капіталу (шляхом одержання позичкового капіталу за операціями «репо»; одержання вексельного комерційного кредиту) [7].

В процесі розвитку цифровізації трансформуються деякі виробничі та господарські процеси, зокрема роботизація виробництва товарів масового вжитку; надання послуг в онлайн-режимі. З викладеного зрозуміло, що завдяки активному розвитку цифрової економіки відбувається зменшення довгих ланцюгів посередників; прискорюється перебіг різноманітних угод; зникають перешкоди та обмеження виходу на ринку, що приводить до виникнення альтернативних комерційних майданчиків [9].

Поява та поширення нових онлайн-платформ, додатків та інших систем відкривають перед підприємствами можливості для нових форматів взаємодії з постачальниками і клієнтами для створення цілком нових бізнес-моделей. Це передбачає розроблення цілої цифрової «виробничої екосистеми», в якій дані, накопичені у низхідному та у висхідному секторах, включаються в ланцюг створення вартості [10, с. 356].

Отже, усі підприємства, незважаючи на вид діяльності, повинні трансформувати свої традиційні підходи до ведення бізнесу, навіть ефективні бізнес-моделі, щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку в сучасному світі, тому що нині можна спостерігати, як цифрові підприємства вже наштовхуються на різкий зріст конкуренції цифрових підприємств, які не збивають позиції, а завоюють нові.

У дослідженні “Global Center for Digital Business Transformation” зазначається, що в найближчі п’ять років цифрова революція може витіснити з ринку майже половину компаній, які нині є лідерами в галузі, якщо вони не віддадуть свої управлінські та бізнес-моделі цифровій трансформації [11, с. 80].

Основною ефективною діяльністю підприємства в умовах цифрової економіки стає ефективне проходження процесів цифрової трансформації: від найпростішого впровадження сучасних цифрових технологій та устаткування, нових форм комунікації між працівниками та з іншими суб’єктами у

зовнішньому середовищі до зміни корпоративної культури, системи цінностей, бізнес-моделі та підходів до управління [9].

З огляду на вищевикладене доходимо висновку, що такий процес, як розвиток цифрової економіки, не може відбуватися одномоментно. Процес потребує часу та значних фінансових ресурсів. Головне, вибрати правильний напрям і не триматись за старі, устатковані бізнес-моделі та методи, тому що кожний новий етап економіки вимагає значних трансформацій не тільки в економіці, але й у всіх інших сферах.

Цифровізація лише починає свій шлях в нашій країні, саме тому тема управління фінансами є актуальною, оскільки нині розробляються нові та вдосконалені методи та принципи щодо управління фінансовими ресурсами.

Висновки з проведеного дослідження. Щоби стати країною з розвинутою цифровою економікою, необхідно зламати бар’єр між людьми, технологіями, робочими місцями та розширити можливості своїх громадян, надаючи їм можливості бути творчими та ефективними незалежно від місцезнаходження.

Якщо країна сфокусується на трансформації робочих місць та підготовці відповідних ініціатив для стимулювання переходу на цифрові робочі місця професійних середовищ та українського бізнесу, це приведе до покращення та позитивних трансформацій.

З усього вищевикладеного зрозуміло, що цифрова економіка тільки починає трансформувати управління підприємствами, оскільки підприємства з довгою історією обережно приймають нові умови розвитку, які їм диктує сьогодення. Якщо ці підприємства хочуть і надалі ефективно працювати, їм треба поспішити з прийняттям нових принципів, оскільки в цей період створюються нові конкурентоспроможні компанії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Жекало Г. Цифрова економіка України: проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 26. Ч. 1. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/26_1_2019ua/12.pdf (дата звернення: 16.09.2021).
2. OECD Digital Economy Papers. URL: http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826 (дата звернення: 19.09.2021).
3. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Київ : Заповіт, 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf (дата звернення: 18.09.2021).
4. Норец Н., Станкевич А. Цифровая экономика: состояние и перспективы развития. Инновационные кластеры в цифровой экономике: теория и практика. *Научно-практическая конференция с международным участием* : тезисы докладов (17–22 мая

2017 г.) / под ред. А. Бабкина. Санкт-Петербург : изд-во Политехнического университета, 2017. С. 173–179.

5. Краус Н., Клаус К. Інноваційне табло України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 6. URL: <http://www.easterneuropeebm.in.ua/6-2017-ukr> (дата звернення: 20.09.2021).

6. Криворучко О., Краус Н. Імперативи формування та доміанти розвитку цифрової економіки у сучасному парадигмальному контексті. *Парадигмальні зрушення в економічній теорії XIX ст.* : тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 2–3 листопада 2017 р. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. С. 681–685.

7. Лісничук О., Добродзій Д. Управління фінансовими ресурсами підприємства: теоретичний аспект. *Modern Economics*. 2018. № 11. С. 94–97. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/11-2018/lisnichuk.pdf> (дата звернення: 21.09.2021).

8. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-2> (дата звернення: 15.09.2021).

9. Мельничук Г., Мамалига В. Цифровізація економіки: можливості та загрози для ефективного функціонування підприємств. 2020. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/23.pdf (дата звернення: 21.09.2021).

10. Янголь Г. Обґрунтування доцільності цифровізації бізнес-моделей підприємств металургійної галузі як основи забезпечення результативності їх діяльності. *Бізнес-Інформ*. 2018. № 10. С. 354–362. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_10_55 (дата звернення: 22.09.2021).

11. Боднар О. Цифровізація та конкурентоспроможність бізнесу – ключові драйвери розвитку української економіки. *Бізнес*. 2018. URL: <https://business.ua/uk/tsifrovizatsiya-ta-konkurentospromozhnist-biznesu-klyuchovi-drajveri-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki> (дата звернення: 20.09.2021).

REFERENCES:

1. Zhekalo G. (2019) Tsyfrova ekonomika Ukrainy: problemy ta perspektyvy rozvytku [Digital Economy of Ukraine: Problems and Prospects for Development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 26, part 1. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz/archive/26_1_2019ua/12.pdf (accessed 16 September 2021).

2. OECD Digital Economy Papers. Available at: http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826 (accessed 19 September 2021).

3. Pyshchulina O. (2020) Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsialni determinaty [Digital Economy: Trends, Risks and Social Determinants]. Vydavnytstvo "Zapovit". Available at: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf (accessed 18 September 2021).

4. Norets N., Stankevych A. (2017) Tsyfrova ekonomika: sostoyaniye i perspektyvy razvitiya [Digital Economy: State and Prospects of Development] Innovatsionnyye klasteri v tsifrovoy ekonomike: teoriya i praktika]. Nauchno-prakticheskaya konferentsiya s mezhdunarodnym uchastiyem 17–22 maya 2017 g., pod red. A. Babkina: tezisy dokladov. Sankt-Peterburg: Izd-vo Politekhn. un-ta, pp. 173–179.

5. Kraus N., Kraus K. (2017) Innovatsiine tablo Ukrainy [Innovative scoreboard of Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 6. Available at: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/6-2017-ukr> (accessed 20 September 2021).

6. Kryvoruchko O., Kraus N. (2017) Imperatyvy formuvannya ta dominanty rozvytku tsyfrovoy ekonomiky u suchasnomu paradyhmal'nomu konteksti [The imperatives of the formation and dominant of the development of the digital economy in the modern paradigmatic context]. *Paradyhmal'ni zrushennya v ekonomichnyi teorii XIX st.*: III Mizhnarodna naukovo- praktychna konferentsiya, 2–3 lyst.: tezy dopovidey. Kyiv: KNU im. T. Shevchenka, pp. 681–685.

7. Lisnichuk O., Dobroziy D. (2018) Upravlinnia finansovymi resursamy pidpriemstva: teoretychnyi aspekt [Enterprise management of financial resources: a theoretical aspect]. *Modern Economics*, no. 11, pp. 94–97. Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/11-2018/lisnichuk.pdf> (accessed 21 September 2021).

8. Ukraina 2030E – kraina z rozvynutoiu tsyfrovou ekonomikou [Ukraine 2030E is a country with advanced digital economy]. Available at: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (accessed 15 September 2021).

9. Melnichuk G., Mamaliga V. (2020) Tsyfrovizatsiia ekonomiky: mozhlyvosti ta zahrozy dlia efektyvnoho funktsionuvannya pidpriemstv [Digitalization of the economy: opportunities and threats for the effective functioning of enterprises]. Available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/23.pdf (accessed 21 September 2021).

10. Yangol G. (2018) Obgruntuvannya dotsilnosti tsyfrovizatsii biznes-modelei pidpriemstv metalurhinoi haluzi yak osnovy zabezpechennia rezultatyvnosti yikh diialnosti [Substantiation of expediency of digitalization of business models of the enterprises of metallurgical branch as bases of maintenance of efficiency of their activity]. *Biznes-Inform*, no. 10, pp. 354–362. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_10_55 (accessed 22 September 2021).

11. Bodnar O. (2018) Tsyfrovizatsiia ta konkurentospromozhnist biznesu – kluchovi draivery rozvytku ukraïnskoï ekonomiky [Digitalization and business competitiveness – key drivers of the Ukrainian economy]. *Biznes*. Available at: <https://business.ua/uk/tsifrovizatsiya-ta-konkurentospromozhnist-biznesu-klyuchovi-drajveri-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki> (accessed 16 September 2021).